

Analýza –

Praktické aspekty
zakládání spolku

Rekapitulace Vašeho dotazu

Ve Vašem dotazu jde zejména o formální aspekty založení spolku. V analýze zodpovídáme následující otázky:

- 1) Jaké jsou rozdíly mezi spolkem a nadací či nadačním fondem?
- 2) Kdo by (ne)měli být zakládající členové spolku? Může být členem spolku zaměřeného na úpravu zahrady u domova seniorů i ředitel této instituce? Jaká platí pravidla pro určení výše jejich odměn za práci pro spolek?
- 3) Jaké jsou výhody a nevýhody kolektivního vs. individuálního statutárního orgánu?
- 4) Jak probíhá zápis spolku do veřejného rejstříku? Kdy spolek obdrží své IČO?
- 5) Jaká omezení platí pro hospodářskou činnost spolků? Lze předmět činnosti dodatečně měnit?
- 6) Jak v praxi funguje výběr a zdanění členských příspěvků?
- 7) Kdo a jak ručí za dluhy spolku?

Naše doporučení

Při rozhodování, jestli jako právní formu zvolit spolek, nadaci nebo nadační fond, doporučujeme zvážit výhody a nevýhody, které k jednotlivým otázkám uvádíme na následujících stranách této analýzy. V případě, že se rozhodnete pro spolek, Vám doporučujeme využít náš [Chytrý nástroj k založení spolku](#). Při zakládání spolku se vám může hodit i náš manuál [Jak vyplnit inteligentní formulář při zakládání spolku](#).

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3. tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

Manuál [Jak správně založit spolek](#)

dostupný na:

<https://frankbold.org/poradna/spolky-a-zapojeni-verejnosti/spolky/zakladani-spolku/rada/jak-spravne-zalozit-spolek>

Manuál [Jak jedná spolek navenek?](#)

dostupný na:

<https://frankbold.org/poradna/spolky-a-zapojeni-verejnosti/spolky/fungovani-spolku/rada/jak-jedna-spolek-navenek>

[Chytrý nástroj pro založení spolku](#)

dostupný na:

<https://frankbold.org/poradna/zalozeni-spolku>

Podrobný právní rozbor

1) Jaké jsou rozdíly mezi spolkem a nadací či nadačním fondem? Která z těchto forem je v daném případě nejvhodnější?

Spolek je tzv. korporací. Korporace obecně upravuje zákon [č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#) („občanský zákoník“). Úpravu spolků naleznete v [§ 214 a následujících občanského zákoníku](#). Spolek je právnickou osobou, kterou tvoří společenství osob – členů, kteří činnost spolku fakticky provozují. Členové obvykle disponují hlasovacím právem, takže se mohou podílet na chodu spolku.

Nadace a nadační fond oproti tomu dle ustanovení [§ 306 a násl. občanského zákoníku](#) patří mezi fundace. Jde o právnické osoby, které sdružují majetek vyčleněný k určitému veřejně prospěšnému nebo dobročinnému účelu. Základní rozdíl oproti spolku je tedy v tom, že pro spolek jsou významní hlavně jeho členové a pro nadaci (nadační fond) její majetek. Nadace se zakládá tzv. nadační listinou. Zároveň je třeba splnit vkladovou povinnost, minimální výše vkladů musí činit alespoň 500 000 Kč.

Pokud Vaším cílem není shromažďování a následná redistribuce určitého vyčleněného majetku, doporučujeme spíše založit spolek. Další podstatnou výhodou spolku je to, že k jeho založení a následnému vedení existuje podstatně větší množství snadno dostupných praktických informací.

2) Kdo by (ne)měli být zakládající členové spolku? Jaká platí pravidla pro určování výše jejich odměny za práci pro spolek?

Obecně řečeno může být zakládajícím členem spolku kdokoliv. Ve Vašem případě se určitě členem spolku, jehož cílem je péče o zahradu v blízkosti domova seniorů, může stát i ředitel této instituce. Jediné, na co je nutné dbát, jsou případy, kdy by se mohl dostat do střetu zájmů. Každý člen spolku má totiž podle [§ 212 odst. 1 občanského zákoníku](#) povinnost chovat se vůči spolku čestně a zachovávat jeho vnitřní řád. Pokud by se ředitel v rámci svého členství ve spolku dostal do situace, kdy by jeho jednání (ve prospěch domova seniorů) způsobilo škodu spolku, bude za tuto škodu spolku odpovídat.

Pokud je člen spolku navíc statutárním orgánem spolku, má podle [§ 159 občanského zákoníku](#) povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, tj. s nezbytnou loajalitou, potřebnými znalostmi a pečlivostí. Pokud nedodrží tyto standardy, je přímo odpovědný za škodu, kterou přitom způsobí. Z toho vyplývá i to, že když se člen spolku dostane do střetu zájmů, měl by se v dané konkrétní otázce zdržet rozhodování.

Obě uvedené povinnosti však platí pro všechny členy spolku, resp. pro všechny statutární orgány. Povinnost chovat se čestně a zachovávat vnitřní řád mají všichni členové spolku. Není vůbec důležité, jestli je daný člen členem zakládajícím nebo se stal členem spolku později. Povinnost trvá po celou dobu trvání členství. Totéž platí o pro statutární orgány. Každý statutární orgán musí jednat s péčí řádného hospodáře po celou dobu výkonu své funkce, od svého zvolení až po zánik funkce. Opět není důležité, kdy byl statutární orgán zvolen do funkce (jestli při zakládající schůzi, nebo později).

Spolky mohou svým členům poskytovat za účast na spolkové činnosti odměnu. Za jakých podmínek je odměna vyplácena, určují stanovy. Musí v nich být uvedeno přinejmenším, kdo má na odměnu nárok a kdo určuje její výši. V případě, že se odměna bude vyplácet za činnosti spojené s výkonem funkce statutárního orgánu, je nutné uzavřít příkazní smlouvu. V ostatních případech (například ve věci správy webových stránek) půjde o standardní pracovněprávní smlouvu v režimu [zákoníku práce](#).

3) Jaké jsou výhody a nevýhody kolektivního vs. individuálního statutárního orgánu?

Podle [§ 244 občanského zákoníku](#) určí stanovy, zda je statutární orgán kolektivní (tj. výbor), nebo individuální (tj. předseda). Obě řešení mají určité výhody a nevýhody.

Statutární orgán je oprávněn za spolek navenek jednat ve všech záležitostech. Členové kolektivního statutárního orgánu mohou jednat buď každý samostatně, nebo společně. Tato varianta nabízí větší míru kontroly, neboť je nutné, aby každou smlouvu podepsali všichni členové statutárního orgánu. Je na Vašem uvážení, zda preferujete rychlejší a operativní rozhodování jednotlivce, nebo jestli preferujete, že o podstatných otázkách rozhoduje více osob.

Statutární orgán spolku může dále zmocnit osobu (zmocněnce), která je oprávněna jménem spolku jednat na základě plné moci. Členové a zaměstnanci spolku mohou jménem spolku jednat v rozsahu, v němž je to obvyklé vzhledem k jejich funkci či zařazení. Podrobnější informace, kdo může za spolek jednat a za jakých podmínek, naleznete v našem manuálu [Jak jedná spolek navenek](#).

4) Jak probíhá zápis spolku do veřejného rejstříku? Kdy spolek obdrží své IČO?

Návrh na zápis spolku do spolkového rejstříku podávají po ustavující schůzi zakladatelé spolku nebo osoba touto schůzí určená. IČO přiděluje všem právnickým osobám rejstříkový soud v rámci řízení o zápisu do rejstříku. Dle [§ 226 odst. 1 občanského zákoníku](#) spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku.

5) Jaká omezení platí pro hospodářskou činnost spolků? Lze předmět činnosti dodatečně měnit?

Dle [§ 217 odst. 1 občanského zákoníku](#) může být hlavní činností spolku jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. V praxi se může jednat např. o ochranu životního prostředí. Hospodářskou činnost tedy u spolku nelze provozovat jako tzv. činnost hlavní. To zjednodušeně řečeno znamená, že spolek není možné založit primárně za účelem podnikání.

Vedle hlavní činnosti může spolek provozovat také činnost vedlejší, která může spočívat v podnikání či jiné výtěžné činnosti. Tato vedlejší činnost nicméně může být pouze podpůrnou vůči činnosti hlavní. Může jít např. o prodej drobných upomínkových předmětů, přičemž zisk z prodeje je použit např. ke správě spolku.

Předmět činnosti, který vymezují stanovy, můžete změnit, a to opět změnou stanov. Tato možnost zpravidla náleží do působnosti nejvyššího orgánu spolku. Tím je, pokud stanovy neurčí jinak, členská schůze. Poté, co změníte stanovy, musíte podat k příslušnému rejstříkovému soudu návrh na zápis změn stanov do spolkového rejstříku. Tento návrh můžete podat prostřednictvím elektronického formuláře na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti.¹

6) Jak v praxi funguje výběr a zdanění členských příspěvků?

---

¹Formulář pro podání do veřejného rejstříku naleznete na webových stránkách [eJustice Ministerstva spravedlnosti](#): <https://or.justice.cz/ias/ui/podani>

Členské příspěvky upravuje [§ 235 občanského zákoníku](#). Podle něj **výši a splatnost členského příspěvku určí stanovy**. V souladu s principem rovného zacházení se všemi členy spolku by měla být výše členských příspěvků stejná pro všechny členy. Výše členského příspěvku by neměla některé členy (např. zakládající) jakkoliv zvýhodňovat oproti jiným členům spolku.

Členské příspěvky nepodléhají dani z příjmu podle [§ 19 odst. 1 písm. a\) bod 2. zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů](#).

7) Kdo a jak ručí za dluhy spolku? Jaká jsou rizika při umístění sídla spolku do nemovitosti soukromé osoby?

Členové spolku ze zákona za dluhy spolku neručí. Za dluhy ručí celým svým majetkem přímo spolek. Problém nicméně může nastat v případě, že je sídlo spolku zároveň nemovitostí člena spolku (například jeho bydlištěm). Pokud má spolek dluhy a věřitel dosáhne vykonatelného exekučního titulu, je vlastník této nemovitosti povinen umožnit exekutorovi vstup do sídla spolku. Exekutor má právo zabavit pouze věci ve vlastnictví spolku, v praxi však často dochází k pochybením, která je nutné následně řešit (tj. exekutor zabaví věc, o které je přesvědčen, že patří spolku, ale ve skutečnosti patří jeho členovi). Pokud zjistíte pochybení exekutora na místě, můžete vlastnictví věci prokázat, osvědčit, nebo vznést námitku. Pokud exekutor věc přesto neprávem zabaví, můžete se domáhat jejího navrácení tzv. vylučovací žalobou. Jde však o namáhavý a zdlouhavý proces.

Zpracováno ke dni 15. 1. 2021

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků.

Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte nás svým darem

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství ve veřejném zájmu. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#).

Děkujeme.